

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психофізіологічні основи безпеки професійної діяльності людини»

Ступінь освіти	Магістр
Спеціальності	Всі спеціальності
Тривалість викладання	4 чверть
Заняття:	4 години
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3557>

Консультації: 14:30-15:50, щовівторка і щоп'ятниці (крім святкових днів) ауд. 4/70

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «ПФОВПДЛ» та електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Столбченко Олена Володимирівна, Доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, к.т.н., доцент
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/stolbchenko/ /
	E-mail: stolbchenko.o.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Психофізіологічні основи безпеки професійної діяльності - вибіркова дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь які необхідні для практичної роботи, пов'язаної з наданням кваліфікованої психологічної допомоги особистості у процесі її професійного самовизначення, вибору професії, професійному відборі/доборі, працевлаштуванні.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – підготовка кваліфікованих магістрів, які володіють психофізіологічним інструментарієм щодо виявлення психологічних особливостей суб'єкта праці та зможуть впроваджувати їх для підвищення ефективності його професійної діяльності.

Завдання курсу:

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Психофізіологічні основи безпеки професійної діяльності» магістри мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вивчення характеристик трудової діяльності, вивчення професійно важливих якостей суб'єктів праці, дослідження функціональних станів людини у праці, удосконалення й підвищення ефективності

та безпеки праці та опанування системи знань про психологічні особливості і закономірності професійного становлення та особистісного зростання.

Вивчення даного курсу надає можливість здобувачам освіти оволодіти системою науково-психологічних знань щодо здійснення психологічного аналізу професійної діяльності, застосування методів психології праці, визначення працездатності людини та причин її динаміки.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни студент **зможє:**

- визначати закономірності життєдіяльності людського організму в процесі праці, психофізіологічні принципи та критерії раціоналізації режимів праці та відпочинку, методики з підтримки психологічного настрою працюючих на безпеку;
- передбачати необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних ситуацій;
- визначати перелік посадових осіб та інших працівників, зайнятих на роботах, де є потреба у професійному доборі для проведення щорічного навчання та перевірки знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці;
- застосовувати теоретичні знання до розв'язання практичних проблем виробництва, профосвіти, соціально-професійного самовизначення молоді;
- здійснювати практичне професіографування з метою раціоналізації праці, профвідбору/профдобору, профорієнтації та профнавчання;
- здійснювати практичне професіографування з метою раціоналізації праці, профвідбору/профдобору, профорієнтації та профнавчання;
- культивувати рівну пошану до різних видів праці і представників різних професійних спільностей; формувати правильне ставлення до праці;
- здійснювати розробки-рекомендації щодо вдосконалення і підвищення ефективності роботи працівників як в індивідуальній, так і спільній діяльності.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності.
Сутність та зміст психологічного забезпечення професійної діяльності.
Психологічне забезпечення діяльності в екстремальних ситуаціях.
Професійно-психологічний відбір фахівців до діяльності в особливих та екстремальних умовах.
Психологічне забезпечення підготовки працівників до професійної діяльності.
Психологічне забезпечення підготовки працівників до професійної діяльності в особливих та екстремальних умовах.
Прогнозування успішності професійної діяльності.
Психологічна адаптація працівників до професійної діяльності в особливих та екстремальних умовах.
Особливості психологічного забезпечення виконання фахівцями професійних завдань.
Атестація персоналу.

Фізіологічні основи проектування раціональних режимів праці та відпочинку.
Професійна мотивація.
Психофізіологічні основи виробничого навчання, формування трудових навичок і умінь.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Фізіологічні резерви організму та їх використання в процесі праці. Сутність обміну речовин і обміну енергії. Динаміка артеріального тиску крові при виконанні роботи
Стрес та стресостійкість організму
Методи визначення працездатності людини
Психологічні проблеми взаємної адаптації людини і машини в системі керування

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічне обладнання: Використовується лабораторна база кафедри охорони праці та цивільної безпеки, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання..

Програмне забезпечення: MS Office 365, дистанційна платформа Moodle. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Ofic365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Бонус	Разом
	при своєчасному	при несвоєчасному		

	виконанні	виконанні		
95 балів (тести або завдання за темою)	80 балів (4 роботи*20 балів)	64 бали (4 роботи*16 балів)	5	Середньозважена, максимально 100 балів

Теоретична частина оцінюється за результатами тестування або завдання за темою. Практична частина оцінюється шляхом захисту індивідуального завдання за темами практичних робіт. За теоретичну або практичну частину здобувач вищої освіти отримує бали в залежності від виконаного об'єму завдання до кожної роботи.

6.3. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) отримують додатково 5 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

6.4. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання** під час виконання комплексної контрольної роботи.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <http://surl.li/alvis>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування групи в Teams. Робота з відповідним матеріалом до розміщення. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Психофізіологічні основи безпеки професійної діяльності людини» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання стосовно курсу мають надсилатися на електронну пошту викладача або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8. Методи навчання

Методологічною основою курсу «Психофізіологічні основи безпеки професійної діяльності людини» є:

- 1) Метод конкретної ситуації. (розвиває здібність розуміти, аналізувати, самостійно приймати рішення);
- 2) Метод евристичних питань (систематизує найбільш значущі питання);
- 3) Метод діалогового спілкування (формує діалогічне розуміння особистістю у вільному культурному спілкуванні з іншими людьми і з собою).

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Баклицький І.О. Психологія праці: Підручник. 2-ге вид., пер. і доп. – К.: Знання, 2008. – 655 с.
2. Балл Г.О., Бастун М.В., Гордієнко В.І., Красицькіна Г.В., Красицький С.Р. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навч. посіб. – Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.
3. Баріхашвілі І.І. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення. Навчальний посібник. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 208 с.
4. Бахтицький І.Д. Психологія праці: Підручник для ВНЗ. – К.: Знання, 2008. – 655 с.
5. Карпенко Г.В. Психологія праці та вибір професії: Навч.-метод. посібник. – Суми : Університетська книга, 2008. – 168 с.
6. Кожан Т.О. Професійна орієнтація: Навч. посіб. – К., 2009. – 214 с.

Допоміжна

1. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності / Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 395 с.

2. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навч. посіб. для слухачів та студ. ВНЗ. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 532 с.
3. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. посібник/за ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 400 с. – Шифр 88.3я73 К68
4. Психофізіологічні основи безпеки праці. Методичні рекомендації та контрольні завдання для студентів заочної форми навчання для спеціальності 263 Цивільна безпека/ О.В. Столбченко – Д.: НГУ – 2019.
5. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Підручник / Київський національний економічний ун-т. – К.: КНЕУ, 2003. – 367 с.
6. Нагаєв В.М. Конфліктологія: Курс лекцій. – К.: ЦНЛ, 2004. – 198 с. – Шифр 88.5я73 Н15
7. Психологія праці: навч. посіб. / Г.В. Ложкін, Н.Ю. Воленюк, О.О. Солтик; за заг. ред. Г.В. Ложкіна. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 191 с.
8. Психологія спілкування: Навчально-методичний комплекс МВС України. НАВСУ. Ін-т управління; Уклад. О.Ф. Юрчук. – Київ, 2002. – 35с. – Шифр Ю9П863
9. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с. – Шифр 88.4я73 063
10. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.

Методичне забезпечення

1. Психофізіологічні основи безпеки праці. Методичні рекомендації та контрольні завдання для студентів заочної форми навчання для спеціальності 263 Цивільна безпека/ О.В. Столбченко – Д.: НГУ – 2019.
2. Методичні вказівки до самостійної роботи «Вивчення психофізіологічних аспектів безпеки життєдіяльності та параметрів працездатності людини» для спеціальності 263 Цивільна безпека /Чеберячко С.І. – Д.: НГУ – 2019.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи «Стрес та стресостійкість організму» для спеціальності 263 Цивільна безпека /Столбченко О.В. – Д.: НГУ – 2019.
4. Методичні вказівки до самостійної роботи «Фізіологічні резерви організму та їх використання в процесі праці. Сутність обміну речовин і обміну енергії. Динаміка артеріального тиску крові при виконанні роботи» для спеціальності 263 Цивільна безпека /Столбченко О.В. – Д.: НГУ – 2019